

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Примено:	22. 09. 2011		
Орг. единица	Број	Грилог	Вредност
07	3593/1		

Архивски знај	0705
Уставна јединица	Трето
22.09.2011 год.	СМ

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 31 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11 и 51/11), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по **хармоника** за шестгодишното основно музичко образование.

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

ШЕСТГОДИШНО ОСНОВНО
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

ХАРМОНИКА

Скопје, 2011

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

1. ВОВЕД

Инструментот хармоника, иако релативно млад во однос на останатите класични инструменти, од настанувањето, поточно патентирањето на 6 мај 1829 година од страна на Цирил Демијан и синовите, бележи огромен и брз развој. Развојот се движел од моделите со разни големини и стандард басови, до хармониките со баритон басови од педесеттите години на минатиот век. Литературата што се пишува за хармоника е во подем, а примената на хармониката како солистички инструмент, дел од камерни состави, составен дел од голем симфониски оркестар, е застапена широм светот.

Современата концертна хармоника, совршена по конструкција, со прекрасна и силна звучност, ги задоволува високите барања и потреби на исполнителите на овој инструмент, а во рацете на маестралните изведувачи и потребите на слушателите-публиката.

Денес на универзитетите, колеџите и музичките школи широм светот постојат оддели кои го изучуваат предметот хармоника, факт кој зборува за местото на овој инструмент како рамноправен член на семејството на класичните инструменти.

Целта на наставата по хармоника е да се развие љубов кон инструментот и воопшто кон музиката, да се оспособат учениците за изразно солистичко, камерно и оркестарско музицирање, естетско и емоционално вреднување на музичките дела поткрепени со музички знаења по однос на нивната содржина и форма. Наставната програма за хармоника е да се оспособи ученикот технички да го совлада инструментот за понатамошно школување во средните и високите музички институции и да се изгради во добар сестран уметник.

- Фонд на часови: 2 часа неделно, 72 часа годишно.

- Статус на предметот: задолжителен.

2. ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТОТ ЗА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД од II до V одд.

Ученикот/ученичката:

- да развива интерес за запознавање со инструментот хармоника и желба за свирење на него;
- да ги развие интерпретаторските вештини;
- да прави куса анализа на музичкото дело;
- да развива љубов кон музицирањето;
- да ја развива способноста за концентрација за помнење на музичките дела;
- да се оспособува за уметничко интерпретирање на музичките дела при јавен настап;
- да развие критичко мислење за својата интерпретација на јавните настапи;
- да изгради позитивни особини (дисциплинираност, одговорност, креативност и др.).

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО IV ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ ученичката:

- да развие интерес за совладување на техниките на свирење на инструментот хармоника;
- да развие способност за музичко доживување;
- да ја развие слушната претстава;
- да знае да применува покрај разните видови на динамика и музичко крешендо и декрешендо
- да научи да применува темпа во музиката;
- да совлада дела со промена на такт;
- да демонстрира примена на совладаните артикулации во зависност од стилот и карактерот на делото што го интерпретира;
- да научи на свири интервали и акорди;
- да ги запознае основите на полифоната музика;
- да ги препознава и применува различните регистри и бои кај хармониката;
- да ги именува нотите во виолински и бас клуч;
- да научи да свири акцент;
- да научи да свири ритердандо;
- да ги свири дурските скали до 3 предзнаци во две октави, паралелно и спротивно, како и разложен тоничен тризвук;
- да научи како се гради молска скала;
- да свири молски скали до еден предзнак во една октава.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

ТЕМА: МЕЛОДИКА И ТЕХНИКА			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да создаде интерес за запознавање со инструментот хармоника и желба за свирење на него; - да ги развие интерпретаторските вештини и навиката за аналитички приод кон техничко-уметничкото интерпретирање на музичките дела; - да го развие чувството на љубов кон музицирањето; - да ја развива способноста и концентрацијата за помнење и за уметничко интерпретирање на музичките 	<ul style="list-style-type: none"> - Етиди и композиции во кои покрај разните видови на динамика ќе применува и музичко крешендо и декрешендо - Дела со јасно прецизирано темпо (бавни, умерени и брзи) - Дела со промена на такт - Разни видови артикулација, во зависност од стилот и карактерот на делото што се интерпретира - Свирење интервали и акорди - Запознавање со основите на полифоната музика - Употреба на регистри и бои кај хармониката - Именување на нотите во 	<ul style="list-style-type: none"> - Динамички знаци (mp, mf, крешендо и декрешендо) - Темпо - Такт - Артикулација - Интервали и акорди - Полифона музика - Регистри - Виолински и бас клуч - Агогика (ритердандо) 	<p>Активност 1</p> <p>Изведување на настава со особена одговорност и воспоставување на здрави темели за понатамошното школување, особено кај надарените и амбициозните ученици.</p> <p>Активност 2</p> <p>Учество и прикажување на изведба на настава со талентирани и добри ученици од повозрасните категории и години.</p> <p>Активност 3</p> <p>Посета на концерти на класична музика, не само на хармоника, туку и за сите</p>

<p>дела при јавен настап; - да развие критичко-аналитички ставови кон работата и интерпретацијата; - да изгради позитивни особини (дисциплинираност, одговорност, креативност).</p>	<p>виолински и бас клуч - Интерпретирање на акцент - Учење на ритердандо - Дурски скали до 3 предзнаци во две октави, паралелно и спротивно, како и разложен тоничен тризвук - Молска скала</p>	<p>- Молска скала</p>	<p>останати инструменти и воспоставување дијалог за истите. Активност 4 Организирање на јавни настапи и концерт на учениците од самиот почеток на изучувањето и напредувањето во изучување на предметот хармоника. МЕТОДИ: - монолошка; - дијалошка; - демонстративна; - аналитичка; - компаративна.</p>
---	---	-----------------------	---

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Во почетната работа на изучување на инструментот хармоника, покрај техничките вежби за совладување и усовршување на сите елементи од интерпретацијата, можна е обработка на познати детски мелодии или популарни теми од композиции се со цел полесно развивање на слухот, ритмот и помнењето.

При изборот на делата и литературата за почетниците во изучувањето на инструментот хармоника наставникот треба да ги има предвид возраста, нивото и индивидуалните особености на ученикот, како и неговата способност и брзината на совладување на поставените задачи.

Од умешноста на професорот, од неговата посветеност и ангажираност, како и смислата за мотивација и стимул на учениците ќе зависи конечниот исход и постигнувањето и исполнувањето на наставната програма за овој предмет во целост.

Предметот е непосредно поврзан со изучувањето на свирење на инструментот, но и со сите предмети од познавање и музичка писменост (солфеж, теорија на музиката, историја на музиката).

На неколку часови да се проследат аудио и видеозаписи од изведби на дела напишани за хармоника или дела во транскрипција.

Наставни средства:

- музички инструмент → хармоника.

СТРУЧНА ЛИТЕРАТУРА

Во недостаток на почетна школа за хармоника од македонски автор, внимателно да се одбере учебник кој ќе одговара на потребата за совладување на бараните содржини во изучувањето на предметот хармоника за четврто одделение на основните музички училишта.

Како можна литература да се споменат и следниве:

- А. Факин: Школа за хармоника II и III
- В. В. Терзиќ: Школа за хармоника II
- В. Одаќ: Чудесниот свет на хармониката III
- Онегин: Комплетен метод за изучување на хармоника
- Љ. Мициќ: Хармоника III
- М. Барачков: Пиеси за хармоника III.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичко изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа.

При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава на индивидуалниот пристап во постигањата на секое поединечно дете.

Во текот на наставата редовно се следи развојот на секој ученик. На крајот од годината се организира јавен час отворен за родителите и другите наставници на кој учениците би имале можност да ги претстават активностите застапени во текот на учебната година и своите постигања.

- Оценувањето е бројчано.

На крајот на учебната година ученикот полага испит со следната **испитна програма**:

1. една етида;
2. една полифона композиција;
3. една пиеса.

Целата програма се изведува **НАПАМЕТ**.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на Нормативот за простор и наставни средства за основното музичко училиште донесен од страна на министерот за образование и наука.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа може да ја изведува лице кое завршило:

- високообразовна институција за музичка уметност – инструмент хармоника.

Изготвил: работна група,

координатор м-р Анкица Витанова, советник во Бирото за развој на образованието - Скопје

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на Сектор во Бирото за развој на образованието – Скопје

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по хармоника за шестгодишното основно музичко и балетско образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. М-УЧБЗ/ГГ

13.08

2011 год.

на ден _____

СКОПЈЕ

Скопје

Министер,

